

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
 на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
 на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
 на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 16 франків
 Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація
 експедиція «Руслана» під ч. 9
 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Парлямент скликаний.

По двомісячній перерві скликаний парламент на 22. лютого. Видко, що шеф нового кабінету вірить в його активність. Інакше, скликанє парламенту було би безцільне. Позаяк переговори між Чехами а Німцями в мировій конференції ведуть ся вже від суботи в повній тайні, то годі знати ті дані, на яких основує ся віра правительства в жизнєність посольської палати. Нам, що стоїмо поза сею акцією, видаєсь, що мирова конференція не дала доси поруки для правильного функціонуваня посольської палати. О скілько бо провірено, то доси обі воюючі сторони не зійшли з первісно занятих супротивних становищ. Про взаїмні уступства не було ще бесіди. Позитивний вислід конференції був би хиба той, що воюючі сторони сиділи через вісім день поруч себе за одним столом, дебатували в приличнім тоні, не дуже то горячились, а поладнанє супречних точок попереказували субкомітетам. Наколи на сих даних др. Кербер важив ся скликати парламент, то ґратуємо шефови кабінету до его оптимізму.

Сесія парламенту буде мабуть дуже коротка. Справа угорської угоди не стане на дневнім порядку, щоби не викликати вовка з німецької лівіци. Рівнож годі думати про ухваленє бюджету в тім короткім часі. Справа знесеня чи змодифікованя §. 14. була вже вправді предметом комісійних розправ, але доси не упорав ся др. Кайзер з своїм рефератом. Здає ся проте, що вся діяльність парламенту обмежить ся на одобрєнє сих кількох законів економічної натури, які видав кабінет ґр. Туна на основі §. 14., наколи лівіци на се призвільть, і на ухваленє контингенту рекрутів. По трех тижнях закрито би парламентарну сесію, а в найлучшім случаю вибрано би постійну комісію язикову, котрій би правительство переказало проект язикового закона для Чехії і Морави, вислухавши до сего часу мніня членів мирової конференції. По закритю державної ради, в половині марта, можна би скликати краєві сойми, а відтак в цвітні вдруде державну раду на довшу сесію. Тоді і вибрано би нову делегацію, що радила би вже під конєць цвітня або в половині мая над спільними потребами держави.

Такий мабуть плян правительства на случай, коли парламент дійсно покаже ся активним.

Але годі не почислити ся вже тепер з евентуальностию, що радикальніші елементи возьмуть опять верх над уміркованими сторонництвими і розведуть обструкцію. Ся евентуальність не виключена. Що буде тоді? Над сим питанням не будемо собі одинакож ломити голову. Се діло правительства. Нас обходить в більшій мірі угрупованє сторонництв в грядущій сесії, іменно чи остойть ся дотеперішна *Gemeinsbuergschaft*, а побіч неї правиця яко парламентарна більшість? На лівіци увійшли в послідних часах в значну супречність з со-

бою антисеміти з поступовцями по причині підпольної акції сих послідних проти нової ординації виборчої для міста Відня. А наколи покаже ся, що правиця відступила вже від своєї програми «автономії країв і рівноправности всіх австрійських народів», то і правиця розпаде ся, а тим самим розпаде ся парламент без парламентарної більшости. Годі бо думати, щоби полудневі Славяни, Русини і Румуни піддержували дальше теперішню правицю для єї красних очий. Посли сих трех ґруп зрадили би тим самим найсвятійші інтереси своїх виборців. Они з конечности мусіли би оглянутись за иньшими союзниками, або лишити собі у всяких питаннях свободну руку. Від поведєня Поляків, Чехів і католицьких людовців буде проте залежати дальше трєванє дотеперішної парламентарної більшости. Наколи правиця розпаде ся, то Німці з лівіци стануть тим осередком, довкола котрого угрупує ся нова парламентарна більшість, подібна може до більшости з ери Аверсбергів. Покищо, питання сего не пересуджуємо.

Радикали між собою.

(+) В 23. ч. подали ми дещо із справозданя про зїзд руско-української радикальної партії (після «Громадського Голоса»), що кинуло певне світло на новоутворене «національно-демократичне сторонництво», як і на саму радикальну партію. Супречка, яка зняла ся між радикалами при сій нагоді, поясняє так цілі і змаганя нової партії, як і задушевні бажаня і думки радикалів. Доси ще декому з Русинів-народовців не зовсім було ясно і зрозуміло, чого хочуть, і до чого змагають радикали, то та прилюдна ісповідь чимало причинити ся може до розвіяння всяких сумнівів. Дальшим причинком до проясненя сих справ є переписка між двома проводирами радикальної партії пп. М. Павликом і д-ром Іваном Франком з нагоди заснованя «національно-демократичної партії» і участи в ній д-ра Франка. Др. Франко, названий М. Павликом в статях «Гром. Голосу» небіжчиком задля того, що перебіг в табор національно-демократичний, написав лист до М. Павлика з всякими жалями до него, а п. М. Павлик дає ему прилюдну на сей лист відповідь. Ми подаємо сю переписку п. з. «Голос небіжчика без коментарів», підчеркнувши лише деякі місця, позаяк кожний тямучий народовець зможе сам собі доповісти, яке становище наше має бути так супроти національно-демократичної як і радикальної партії. Для чоловіка, що дивить ся ясно на світ, нема мабуть сумнівів, що українська радикальна партія, а українсько-руська соціально-демократична се одно і то само з дуже дрібними нюансами, дальше, що бувші радикали др. Франко, др. Охримович, др. Ев. Левицкий і иньші опинили ся в національно-демократичній партії на те, щоби «старих» народовців запрягти до свого воза, так як в часі консолідації Марков et comp. наховстали Романчука і его товаришів. Sapienti sat!

Голос небіжчика.

Під таким заголовком дістав я від д-ра Івана Франка лист, аби его помістити в «Громадскім Голосі». Товариші вже певно приготовлені на те, аби їм сказати всю правду: тим

чоловіком, за котрого я тільки писав у «Громадскім Голосі», що він покинув нашу радикальну партію та пристав до нової, національно-демократичної, є власне др. Франко. Писав я про се, що правда, дуже терпко, але нехай мені простить доктор Франко: мене боліло і за селян, що в нашій партії, і за себе особисто. Наше 25-ти літнє товаришованє з д-ром Франком, то не була сама особиста прихильність. Особисто ми навіть дуже ріжнили ся межі собою і вихованєм і привичками і вдачами і талантами, — але власне через те нас немов тягло один до одного, ми були доконечні один для одного, доповняли себе взаїмно, поправляли і в головному, в справі визволеня наших робучих людей та визволеня Русинів з усяких духових пут, ми все йшли бік-о-бік по одній дорозі і до одної цілі, так що Русини вважали нас «Сіямськими братами» — близнятами, зрослими до купи. В політиці рускій ми справді чинили одно моральне тіло, одно Я. Тепер ми розділені. Хто нас розтяв: чи добрі люде, чи події, чи хто з нас самих — се нарешті все одно; досить того, що тепер одна половинка нашого колишнього морального Я лишила ся в радикальній партії, а друга опинила ся деінде. Може се кому й вийде на користь, але я певний, що не радикальній партії, не селянам, ані навіть не нам самим. Оба ми обкровавлені, в обох болить серце, бодай у мене воно болить, кілько разів подивлю ся в табор «національно-демократичний», то якже-ж я міг інакше писати про се? ну, але я вірю, що оба ми «внали жертвою народного добра», а супроти сего що значать наші особисті болі, вся наша спільна минувщина, вся наша колишня спільна доля і недоля?!

На лист д-ра Франка, я позволю собі відповісти з горі, тай то не на все, бо на дещо то й відповідати не потрібно. Не помістив я доси промов д-ра Франка на нашім остатнім зїзді тай цілої дискусії над сею справою, бо ще до того не дійшло в справозданю, зрештою не було й місця. Іде се аж тепер. Так само не закидав я д-рови Франкови запроданьства; як би др. Франко хотів запродати ся, то певно був би вибрав таких, котрі дали би ему більше, ніж могла би ему дати національно-демократична партія, а при тому возвеличили би его повище небес.

Що-до публичної діяльности д-ра Франка взагалі, то всі его ближчі знакомі знають, що він ніколи не був твердим політиком, ані практичним, ані навіть принципіальним. Др. Франко був від самого початку своєї публичної діяльности властиво лише писателем-поетом. Поет мусить міняти теми, писати все про инє, міняти становище до писаного, вдумувати ся навіть у противні переконаня і змаганя тих осіб, про котрі пише. Така ріжнородність поетична доконче потрібна, она може містити ся в голові не тільки самого поета, але й тих, що его читають, — она власне й навчає та бавить людей. Але нещасливий був би той поет, котрий би все те, що пише про свої ріжні особи, сам хотів витворити в житю, а ще нещасливіці були би подібні люде з его читателів. Житє людске не поезія, а тверда дійсність — боротьба. В житю людскім, особливо політичнім, треба числити ся з кожним своїм кроком і кожним помислом; тут треба мати сталі, вироблені переконаня, певну ясну ціль і певну дорогу до тої цілі і треба йти по тій дорозі твердо, пробиваючи ся крізь глоту людей. Метанє собою на всі боки по-просту грозить задушенєм.

Отже на мою думку лист д-ра Франка до-

казує до решти, що він не політик. Лист той я прочитав з великим жалем. Там повно суперек, неконсеквенцій. Політичні хиби д-ра Франка видно як на долоні. Д-рови Франкови ходять головню про селянство, але він покидає нашу радикальну партію між іншими через те, що вона занадто селянська, що дбає виключно про інтереси селянські. Др. Франко бере ся організувати нову партію «всенародню», таку, в котрій були би заступлені не тільки інтереси селян, але й попів, урядників, купців, навіть жандармів, словом усіх «потрібних» станів. Се признанє д-ра Франка фатальне для нової партії. В програмі нової партії всеж таки говорить ся про інтереси селян — а виходить, по думці д-ра Франка, що тота партія має боронити і інтереси інших станів, як знаємо, ворожих селянству і навіть виробляти нові стани — може навіть і шляху. Коли др. Франко так розуміє завдачі нової партії, то що-ж надіяти ся по всіх тих її членах, котрим ані в голові селяни?! Ясно, як сонце, що селянська програма нової партії лишиться на папері, а в дійсности тота партія буде робити свою, панську політику. Ідім далі. Др. Франко жалує, що в радикальній партії дуже мало інтелігенції, але замість кликати інтелігенцію до радикальної партії, сам утікає з неї і тим ще зменьшує число інтелігенції в нашій партії. Др. Франко признає, що наша радикальна партія сильна запалом, особистим посьвяченем одиниць, а йде до тих, у котрих нема того запалу і того посьвячення для селян. Др. Франко не то глумить ся з «догм і скрижалів» у соціальних демократів, не то жалує, що того нема в нашій, більше практичній партії; але тут-же він зве нашу радикальну партію церквою, до котрої належать самі вірні, котрі, значить, усе таки мають якісь «догми та скрижалі», а властиво переконання, принципи.¹⁾ Єму немов за багато і тої практичності і тої вірности ідеям у нашій партії, і він іде межі маловірних, або й невірних, де тих «догм» уже нема зовсім, а тих, хто сам так не робить, або бере єму те за зле — власне фанатиків радикальної партії, він називає малими, тіснозорими, заскоружлими людьми. Але дарма: у нас дійсно є такі «догми та скрижалі», від котрих не може відступити не тільки радикал, але й поступовець. Одна така наша «догма» се признанє фізичної людської праці за підвалину та одиноку справедливу міру в людських відносинах. Економічно тепер увесь цивілізований світ поділений на два величезні табори: на табор визискуваних робучих людей і табор визискувачів — висщі стани. Нам ближший робітник на другій півкулі землі, ніж свій капіталіст або его жандарм. Ми мусимо зачисляти себе до табору робучих людей і мати думки свідомих із них людей — соціалістів, котрі змагають до такої суспільної чи товариської господарки, де би робучі люди не були визискувані, де би вони самі мали в своїх руках землю й фабрики і самі вели на них господарку. Тут не може бути бесіди про збереженє теперішних станів, або й виробленє межі Русинами нових, похожих на ті, які мають інші народи (їх не може виробити ніяка партія, їх виробляє щось сильніше від усіх партій на купу — само житє), а мусить бути мова лише про усуспільненє праці і всіх людських порядків, котре йде власне до рівности людей, до безстановости. Ось чому у нас на першим і остатнім місці стоять інтереси найбільшої маси наших ро-

¹⁾ Те, що др. Франко каже про причини втеків декого з нашої партії до соціально-демократичної, на мою думку, не вірно. Ті люди втекли від нас зовсім не через те, що в нашій радикальній партії не було тих «догм і скрижалів», а через те, що ті «догми й скрижалі» не досить глибоко були вириті в їх власних серцях, що они не чули ся досить міцні в своїй власній думці, як і праці, а до того у нас їх ні-хто не держав за чуб і не нагонив буюком, аби они сповняли свої соціалістичні переконання та обовязки, от они й побігли там, де на все те є способи: готові, з гори накинени думки та програми, накази й т. п. — словом, де більше зверхної дисципліни та урядовщини. Помиляє ся др. Франко, немов би радикали взяли собі взір що-до переконань від соціальних демократів. Коли ми з Франком стали соціалістами, ніяких соціальних демократів у Галичині не було; навіть радикальна партія повстала швидше ніж галицька соціально-демократична і повстала подекуди на взір нашої.

бучих людей, селян¹⁾, котрих ми не можемо посьвятити для інтересів ніяких інших неробучих станів (тут, розуміє ся, не маємо на думці тих, що працюють духово — они не чинять ніякого стану і дуже потрібні для робучих людей). Культурно просвічений світ розділений тепер на два другі величезні табори: клерикалів і антиклерикалів або рационалістів (розумовців). Ми, радикали мусимо належати до всевітнього табору антиклерикалів, мусимо бороти ся з панованьм попів і всякою церквою. Тимчасом нова руска партія, національно-демократична, не тільки виключила таку боротьбу з клерикалізмом, але й признала інтереси наших попів і церкви.²⁾ Се річі основні, світові, а зовсім не кружкове сектярство, як думає тепер др. Франко. Держачи ся тих основ, яких держав ся й др. Франко, ми, розуміє ся, не будемо гіршими Русинами, як др. Франко. Др. Франко своїми словами про то, що він аж тепер чує ся перше Русином, а вже потому радикалом, кривдить себе самого, свою минувшину. Тоді, коли др. Франко чув себе найперше чоловіком і належав до радикальної партії, він був тим самим і Русином, і то далеко ліпшим, аніж ті Русини-народовці, котрі на д-ра Франка, на пок. Драгоманова тай на всіх нас кидали звинами, що ми не добрі руско-українські патриоти. Ті панове змонополізували були тоді для себе патриотизм, але незабаром показало ся, що коли они майже всі за-покотом полізли в ново-ерске болото, а потому в обійми з москвофілами — то радикали одні вратували честь руско-українського імени. Тепер тоті самі люди мають себе за єдиних правдивих представителів руско-укр. національної ідеї і в імя її звивають нас, аби ми піддали ся їм. Они навіть програму свою почали словами: «ми, галицькі Русини» так мов би то ті, що до них не пристануть, не були Русинами! І се має бути головна причина, чому др. Франко виступив із радикальної партії! І аж у новій національно-демократичній партії др. Франко мав би почути себе добрим Русином! І сміх і горе!

(Далі буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

На днях оповістила Volkszeitung розмови свого дописувателя з д-ром Енглем і д-ром Зачком, а Prager Tagblatt розмову з німецьким членом (?) мирової конференції. Др. Енгель сказав: Від наших принципальних постулатів не відступимо. Як довго не буде привернений status quo за бар. Гавча, доти годі думати про мирні відносини в парламенті. В який спосіб мало би взяти ся до сего правительство, се нам байдужно. Чим скорше се стане ся, тим лучше. Як довго не заведуть в нас ческу внутрішню урядову мову, так довго язикові розпорядження будуть нашим першим постулатом. В рамена Німців не впадемо і по конференції, але борба обмежить ся на вузке поле. — Др. Зачек (з Морави) сказав: Моравські Німці посідають за багато привілеї. Они мають все, ми не маємо нічого. Наколи би миротворна акція не повела ся, то борба розгорить ся ще більше. Тоді і відкликати би ми своїх заступників з угової комісії моравського сойму. Я не вірю в успіх конференції. — В праскім Tagblatt-і розказує таке: Я вірю в порозумінє між нами а Чехами. Ми станули ближше до себе. Сподіюсь також,

¹⁾ Др. Франко даремне лякає ся незгоди межі селянами із за стрейків. Жаль, що єго вже не було при сій дискусії, а то він почув би, що сю справу полагоджено тутже. Опоненти стрейків проти богатших селян порозуміли, що радикальна партія заснована для загалу селян, а не для кількох богатших, що належать, або належали би до радикальної партії. Радикали із богатших селян заслугують на велику пошану, але лише в таким разі, коли они порозуміють, що й они живуть людською кривдою — кривдою бідніших, наймитів. Що-ж до тих кількох богатших селян увіщи кождім селі, котрі не є радикалами і виступають проти решти селян, то нема що панькати ся з ними, або через них може й не говорити про стрейки у панів і т. п. Сам др. Франко писав недавно, що стрейки та бойкоти у нас — річ пекуча.

²⁾ Нова партія поставила своєю девізою Україну без хлопа і без пана, отже й без пона, що займає єрархічне становище в суспільности, она назвала себе виключно «хлопеским сторонництвом». — Ред.

що обі сторони будуть тепер мирніше настроєні, а в парламенті не приїде до давних диких сцен. Які уступства пороблять Німці Чехам — годі предвидіти. Се однак певне, що ми не зійдемо з свого правного становища. Обі сторони мусять принести деякі жертви.

З розмов сих виходить, що обі сторони не хочуть зійти з свого принципального становища.

Пруска Kreuzzeitung ударила несподівано на тридержавний союз, а то з нагоди, що Павло Дешанель, президент парламенту французького, при своїм привітанні в члені академії виголосив річ, в котрій звеличав вагу і значінє французько-російського союзу. Kreuzztg. каже: Найпевнішим союзником Німеччини є така сама Німеччина. Італія звязана з Англією інтересами на Середземнім морю, а Австрія на Балканах. На случай потреби обі ті держави не в силі нам помогти. А що сталося би, як би случайно Росія і Франція сполучили ся з Англією? Чи Австрія допоможе нам? В Росії живе заєдно ще оклик: Germaniam esse delendam!

Pester Lloyd обговорював на днях питанє підвищення контингенту рекрутів в Австро-Угорщині. Він перечить вправді, що міністер гонведів Феєрварі гостив недавно в тій цілі у Відни, але додає, що небавом треба буде піднести контингент рекрутів, а то по причині, що населенє монархії зросло, що витривалість жовніврів ослабла, і що теперішній контингент походить ще з давніших часів.

З боввища східного наспіли такі вісти: 6. лютого панував під Ледісміє спокій. Боєри не явили ся під містом. Daily Mail доносить з Петермарібургга під днем 11. лютого: Боєри заняли фарму Бльойс, віддалену від головної квартири Булера в Шевелєй лише о годину дороги (за Тугелею). Фарму замінено на шпиталь, а сусіднє узгірє укріплено, щоби запанувати над двома мостами на Тугелєй. З вісти сеї можна вносити, що Жюберт дійсно почав офензиву проти Булера. — З західного боввища доносять, що 9. лютого хотіли Боєри обійти праве крило Англичан і впасти їм в плечи. Англичани відперли Боєрів. Кімберлі окружили Боєри ще щільніше.

З Преторії доносять під днем 9. лютого: В середу острілювали ми (Боєри) становище Англичан на Колескоп. Англичани відповідали пущочним огнем. Ген. Деларей відпер праве крило Англичан. Тут приходить що дня до малих стріч. В четвер відперли ми кінноту англійську.

НОВИНКИ.

— Дня 17. п. ст. лютого (в суботу) о 9 год. рано відбуде ся **Богослуженє за упокій бл. п. о. Алексея Тороньского** в церкві Успенія Пресв. Д. М., на котре родина заирашає всіх знакомих і приятелів покійного.

— **Кацапска безличність.** «Галичанин» назвав двох сьвященників, о. Збудовського з Зубрця і о. Пеленьського з Кийгивич «сьвященниками-радикалами» за се, що они виступають в чигальнях против «Русского Слова», видаваного Марковом. От, в який спосіб поборює «Галичанин» своїх противників!

— **Кацапи з'організували ся.** З почину «Русської Ради» зібрало ся 7. лютого у Львові на 247 «приглашених» 182 мужів довіря, між сими 128 сьвященників на «совіщанє», що робити в виду зради п. Романчука? Збором проводив сердечний друг д-ра Олесницького, о. Давидяк з Тухлі враз з сердечним другом д-ра Окуневського — д-ром В. О. Дудикевичом з Коломиї. Онінішнім «політическом положеніє» реферовав колишній синдик і директор «Заведенія» плян організації «русско-народнической партії» роззів палочник з Замкової гори, Мончаловський. З'їзд відбуд ся в тій цілі, щоби зібрані зсолідаризували ся з звісним «Отзивомъ» «Русської Ради». Се довершено без розправ, а відтак вибрано кацапський генеральний штаб, до котрого війшли: Дідицький, Добрянський, Павенцький, о. Давидович з нідра «Русської Ради»; о. В. Давидяк, др. Дудикевич і др. Черльончакевич (з Перемішля) яко делегати зібраних мужів довіря, і Марков та Мончаловський яко редактори «Галичанина» і «Русского Слова». Подаємо спис штабовців в тій цілі, щоби наші національні демократи знали їх адреси до «хвилевої» спільної кампанії проти «спільного» ворога.

— **Давний наш друг** з Жовкви, др. Король, скликав 8. лютого збори «Народної Ради Жовківської» і «указавъ» (як пише «Галичанин») в своїй політичній річі «на несчастное возникновение подъ руководствомъ Юл. Романчука но-

вий т. зв. національно-демократическої партії, а виходя із спасительної точки: «в єдинстві сила» доказувалась безсвідомість всь бідствія і нещастія, які принесли нашому народові розв'язання через «нову еру» і «новий курс» і передказували бідствія, які упадуть на наш народ вслідствие возникновения сей нової партії». — А що ж Ви на се, пане Телишевський? Ви ворожили, що «консолідація» в однім році з'їсть кацапів, а тут вони живуть та ще пишуть на ваш рахунок всякі «нещастія і бідствія на Русі»... Не зійшлись мабуть кінці вашого рахунку? А думаєте, що може др. Король в своїм політичній експозе порушив справу поділу Галичини? Ні! Він, хитрий Малорос, зажадав лише управління язикових відносин в Галичині. Про закінчене зборів читаємо в «Галичаніні»: «Иванъ Хаба изъ Мадошина, навязуя къ второй части реферата д-ра М. Короля, предложилъ, чтобы „Жолковская Русская Рада“ выразила письменно творцу новой национально-демократической партіи Ю. Романуку презрѣніе. Предложеніе то было (съ поправкою Гр. Наконечного изъ Туринки, чтобы вмѣсто слова «презрѣніе» употребити слово: «негодование») собраніемъ принято и выдѣлано „Жолк. Русской Рады“ къ исполненію поручено».

— **Св. Синод а укр.-руська мова.** Недавно ми вказали (ч. 265 м. р.) на неприхильність св. Синоду до нашої мови. Тимчасом пишуть нам з України що та дума, ніби то Синод не хоче допустити нашої мови для просвітних цілей, не має основи і вказують як на документне свідчення, на першу сторону кожного числа американської часописи «Свѣтъ»: «Увага. Издавать газету «Свѣтъ» на малорусскомъ нарѣчїи розрѣшено указомъ св. Правительствующаго Всероссийскаго Синода за № 6570, каковий указъ данъ на имя Преосв. Николая епископа Алеутскаго». Таким побитом не Синод відносить неприхильно до укр.-руської мови в цілях релігійно-моральної просвіти, а ті пастирі, що не признають сеї конечної потреби, як се признав еп. Николай Алеутский. — На се ми замітимо, що Синод допустив се в Америці, але чому сего не допустив на Україні?!

— **Національно-демократична менажерія.** Під таким заголовком сфабриковано в «Галичаніні» допис будьто з провинції, підписану «земледѣльцем» Вас. Коцюбою. В дописі тій сказано: Організація нової національно-демократичної партії є для нас (селян) проваєю «печальною і сьмішною». Печальною, бо Поляки опять роздвоїли Русь, а сьмішною, бо сеї факт походить на «попку або менажерію. Як на драматичній менажерії в малім містечку в часі ярмарку зверху виставлені страшні картини, а з буди добувають ся голоси звирять, на верху сидить красивий папугай, обезьяни бавлять людей своїми козлами, а всему тому акомпанює катеринка, так, прочитавши вість про нову партію, сказали ми селюхи собі: диви, до Львова заїхала нова менажерія в постаті ново-з'організованої «радикально-народовецько-новокурсно-соціальної партії». Приглянувшись ближше, бачимо там славного льва, хищного вовка, смиренні вівці, трусливих зайчиків, трохи риб, багато повзунів, багато робучих волів, а найбільше «нерогатого скота». На верху менажерії сторчить червами розточене деревце полянського прапора, до котрого привішено багато ріжнорядних лент, що як папугай криком мавають публіку, а межі тим ріжні «люди» викидають «штуки» з обезьянами при акомпаняменті нової програми, що як катеринка вгриває старі і новітні композиції на тему поділу Галичини, оборони народа і т. д. Всякі звирята, які представляли досі мужикови в ріжних менажеріях, зігнано тепер «под jeden dach», хоч кожде з них знаходить ся в окремій клітці, скаче, реве і манить людей. До недавна їздили ті партії в окремих менажеріях (мабуть дехто разом з Марковом і Дідичим? *Прим. Ред.*) і туманили народ, але інтерес не їшов. (Се правда! *Прим. Ред.*) Кождїй з них грозило банкрутство, і ддятого они сполучили ся. — Таке пише Коцюба(?), давній союзник наших «независимих». І чи ще схоче п. Романчук від часу до часу лучитись з тими, що вже в такий спосіб глузують з него? Бо в «тактиці» стоїть виразно, що хвилена злука з московскими ренеґатами не виключена.

— **Збережене давних пам'ятників** було предметом наради 3-го з'їзду архітектів в Росії, минушого місяця. Після реферату проф. Султанова постановив з'їзд просити правительство, щоби заняло ся збереженням пам'ятників старини, але міністерство внутр. справ, випередило сю просьбу, позаяк після «Москов. Вѣдом.» (ч. 20) звернуло бачність на занепад старинних пам'ятників і рішило вложити обовязок збереження і віднови їх на місцеві будівничі органи і візвати з ними до спільної роботи губернські археологічні комісії, археологічні товариства, городські і земські управи і товариства любителів старини. При тїм само міністерство буде вставляти в свої видатки потрібні суми на піддержку старинних пам'ятників.

— **Про відчит пні А. Я. Єфименко о Котляревськїм звідцалі** ми недавно. Відчит сей відбув ся

в Харкові на тему «Автор Енеїди і Наталки-Полтавки в історичній обстановці». Публіка вельми численно зібрана нагородила пню Єфименко не лише за гарний зміст відчиту, але й задля справді горячого одушевлення, з яким она говорила про бувший устрій життя України, що попередив добу Катерини II. і про відпорне становище українсько-руської суспільности що-до реформ царіці. З меншим одушевленням пні Єфименко доторкнула ся прихильности українського народу до просвіти, ролі дяка, — простого і «мандрованого» — в тій просвіті і демократичного характеру висшої освіти на Україні докатерининських часів. Річ пні Є-ко звучала досадою, коли їй прийшло ся перейти до часу, коли устрій життя України і тип розвитку мусів йти в новім напрямі, коли кріпацтво відділило верхню верству від долішньої. З торжеством чоловіка, що привиджує красшу будучину своєї родини, пні Є-ко говорила про Котляревського, як про ініціатора розбудження симпатій верхньої верстви до долішньої, що взяв на себе ту задачу в своїх творах, особливо в «Наталці-Полтавці». Як виразителеви народної свідомости, народного елементу в поетичних творах Полтава ставить Котляревському пам'ятник, як місто его «родини» і ся обставина дала повід пні Є-ко виступити з відчитом.

— **Про музей В. Тарновського,** завіщаний ним Чернігівському земству, писали ми свого часу, що вайшли ся такі члени земства Українці, котрі не хотіли привнати сего музею і справа опинила ся аж в міністерстві. Недавно міністерство рішило справу музею в користь земства, а до того дало «носа» і губернаторові і «протестантам». Таким побитом музей Тарновського буде в Чернігові (досі був в Києві).

— **Московна нетерпимість.** В містечку Злинці (в Чернігівщині) Москаль і Українець читади молитви. Почала ся суперечка, хто правильніше читає. Москаль добув ножа і проколов Українця. Звістка про сю нечувану подію релігійної нетерпимости обійшла всі московскі часописи.

— **Модерний злодій.** Прилично убраний мушкетер зголосив ся сими днями до одної властительки реставрації при ул. Браєрівській і зажадав від неї ключів від пивниці, в ціля зроблення помірив, потрібних для водотягової комісії. Коли єму відмовлено, не налягав вже більше і зараз забрав ся.

— **На увільнене Гільзнера,** що в ритуальних цілях убив в Польній християнську дівчину, Грузівну, зібрала «австрійсько-жидівска Унія» між жидями в німецькїм цїсарстві два мільони марок. Документи, що відносять ся до сеї складки, оповістив відецький Deutsches Volksblatt, що виває власти до виступлення против Унії. — Прокуратор, др. Шнайдер-Свобода, що виступав урядово в процесі против Гільзнера, одержав повновно тримісячний урлоп.

— **Льотерійне обманство.** Дня 28. серпня мин. року поставили в Відні, в одній з льотерійних колектур, субект, Авраам Сафір і Берта Штульбергер на берненьску льотерію 35 кр. на сесотегно числа 71. 79. 7. Якось панна, Янетта Зонненфельд поставила на ті самі числа ambo тегно. Числа вийшли. В виду сего щасливого случая Сафір і Штульбергерова мали одержати 1428 зр. а Зонненфельдівна 1195 зр. 44 кр. Однак льотерійний уряд здержав виплату виграних, бо показало ся, що щасливі грачі пали жертвою обманства мавіулянтки, Анни Скріванек, що часть ставлених грошей побрала для себе і чисел не нотувала в книжці. Скріванек засуджено свого часу на шість місяців тюрми, а цивільний суд вчера орік, що льотерійний уряд обовязаний виплатити пошкодованим виграні суми.

— **Бібула зрадила.** Філія московського, міжнародного торговельного банку в Кеніґсберзі в Прусах вислала перед кількома днями грошевий лист з сумою 10 тисяч марок до банкового дому в Александрові. Сей час по одержанню листу названий, банковий дїм повідомив банкову філію, що вправді лист грошевий надійшов, однак в нїм найдено місто грошей — бібулу. Заряджено слідство, котре виказало, що крадежи грошей допустив ся один російський, почтовий урядник, що вїтворив лист, вийняв гроші, а в заміну вложив бібулу. На бібулі находило ся случайно прозвище сего урядника, що в сей спосіб сам себе видав. Безпроволочно увязнено урядника і найдено при нїм цілу квоту, так, що банк не понів ніякої страти.

— **Щира любов.** Одна з київських часописей описує шлюб в'язня, якого засуджено на Сибір за розбишацтво, з дочкою одного міщанина в Ростові над Доном. Шлюбний акт довершено в в'язничій церкві, а молода виступила в багатій одежі. Молодому дружбували два его товариші-поселенці, а весільним старостою був в'язничий дозорець, що після звичаю благословив молоду цару образом. По шлюбі вернув молодий до своєї закратованої квартири, а молода поїхала до дому родичів. Они знали ся вже здавна, а увязнене его не перебило щирої любові; тепер обоє поїдуть на Сибір, він за кару, а она добровільно.

— **Артист-малар без рук.** В Антверпї помер сими днями 80-літній малар Карло Фелю. По-

мерший прийшов на світ без обох рук, але від молодих літ рисував правою ногою, а опісля покінчивши малярські студії в антверпській академії, копіював образи в тамошнім музею і в кенсінґтонській галерії. Копії, які вийшли з під его ноги, радо набували передовсім Англичани і Американци, а то тим більше, що були знамениті.

— **Лист з боєвища** писаний трема почерками письма одержав недавно один англійський пастор в Лондоні. Жовнір з полку Суррей почав писати лист до родичів, але смерть не дала єму письма докінчити. Товариш поляглого хотів се кроваве письмо довести до кінця з поясненем, що стало ся, але і сей погіб в бою. Лист дістав ся до головного штабу, котрий з дописею на боці, що оба згнули, вислав его до Англії. З огляду, що первісні адреси не були відомі, дістав ся лист в чужі руки. В першій часті письма пробивавсь веселість і надія, в другій перецуте смерти, а закінчене є сухе, урядове. Пастор оправив лист в рамки і підписав одним словом: «Війна».

— **Нещасте на морю.** Сорок кораблів потонуло на японських берегах підчас остатньої бурі. До Антверпї доносять телеґрами, що понад двіста осіб стратило жите в філіях Спокійного Океану.

— **Новий твір Гергарда Гавтмана** п. з. «Schluck und Jau» відограно недавно перший раз в берлінськїм театрі. Автор назвав свій твір сценічною іграшкою, котра є властиво зручно, в шекспіровскім стилі обдуманною фарзою. Героями є два урвители Шлюк і Яв. Яв, п'яниця, уходить через довший час за князя, а Шлюк перебирає ся за его жену. Коли жарт кінчить ся, переувиджує ся Яв, що між князем а урвителим в сьмі річі дуже малі заходять ріжницї, і що він сам мимо того, що є п'яником і волоцюгою, є також князем. В гарнім прольозї, який попереджає штуку, поясняє автор, що має намір пересунути перед очима театрального зрителья цілий ряд барвних і ріжнородних житевих образів, в яких не треба глядіти за правдою і дійсностю. Визначною цїхою сего на скрізь ориґінального і дуже характеристичного твору є добрий гумор, який, в естетичній формі поданий, підносить его вартість до сатири дійсних житевих відносин. Публіка прийняла гумореску Гавтмана з живим заінтересованем, не здаючи собі на разі справи з характеру сего твору, що виходить поза сферу звичайних житевих відносин. Звідеи пішло, що підчас коли одні висказували своє вдоволене гучними оплесками, то иньні заявили свистом своє невдоволене.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних** у Львові оповіщує:

Нїмецько-австро-угорско-румунський рух о-собовий на Одерберг, Дзедзіц, Осьвецім, Мисловичі і Опаву.

З днем 1. марта 1900 входить в жите нова тарифа для повисшого руху, через котру знесеною зїстане дотична тарифа з дня 1. лютого 1897 враз з додатком I.

Цїна примірника марок 1.80.

Північно-нїмецький рух товаровий з Галичиною і Буковиною.

З днем 1. лютого 1900 входить в жите додаток IV. до тарифи часть II, зшиток 1.

— **Дрібні вісти.** Підроблені сотики показали ся у Львові. Менниця їх має находити ся на Замарстинові. — М. І. Менкес згубив передвчера в дорозі з театральної кофейні до ул. Красїцьких кошерту, а який находило ся 7 соток, 3ї десяток і 5 пяток.

Посмертна оповідка.

О. Юліан Онішкевич, парох Конох, дек. бережанського, совітник Митроп. Консистоїї, бувший декан бережанський, упокоїв ся дня 9. с. м. в 69 році життя а 44-ім сьвященства. В. е. п.!

Телеґрами.

Відень, 13. лютого. Вчера перед полуднем радив чеський субкомітет, а по полудни відбуло ся повне засідане моравської конференції в справі проєктованої Чехами реформи виборчої соймової. «Nar. Listy» доносять, що та реформа жадає побільшення числа чеських послів з 242 на 267.

Лондон, 13. лютого. Боєри концентрують всі свої сили коло Кімберлей. Мешканці Кімберлей терплять великий недостаток. Від дня 8. січня їдять там люди лише кінське мясо.

Відень, 13. лютого. Князь Генрик пруский відїхав вчера до Берліна. На двірці прощав его цїсар.

„65 кр.“ пів кіля незрівнаної доброти кави ароматичної, рівнаючій ся найліпшим родам, до набутя лишень в торговлі **ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО** у Львові, ул. Баторія ч. 2. 1—30 5 kg. мішочки franco до кожної стації поштової.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд	
посп. особ.	приходить о годині		посп. особ.	відходить о годині
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	7:10	з Зимної-води	6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
	7:40	з Янова	6:30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:30	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:25	до Янова
	8:05	на дв. головний	9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.
	8:15	з Сокала, Рави рускої	9:53	до Безззя, Рави рускої, Сокала і Любачова
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	10:10	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.
	11:15	з Ярослава і Любачова	12:50	тільки в неділі і свята
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова	2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята
	1:01	з Янова	9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно	2:55	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35	5:40	на дв. голов.	3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
	5:55	з Сокала, Белзця і Любачова	3:20	до Зимної-води тільки від 7. мая до 10. вер.
			3:26	до Брухович
			5:25	до Ярослава
Ніч			Ніч	
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави
	6:20	з Іцкан, Сучави	6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 5. вер.
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.
	7:58		7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:10	до Сокала і Рави рускої
	8:14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:20	до Тернополя дворець головний
	9:21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:42	дворець Підзамче
	9:55	з Кракова (Відня, Берліна), Янова, Пешту	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900
12:30	10:10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	8:35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.
	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	9:10	» » » 1. чер. до 30. жов. вкл. і св.
	10:25	на дв. голов.	2:36	10:40 до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова	10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка
	12:10	зі Скольного, Калуша	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче	11:22	» » » дв. Підз.
	3:30	на дворець головний	4:10	до Кракова (Відня, Берліна)
2:16	6:03	з Кракова (Відня), Самбора, Янока	5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вер.

ЗАМІТКА: Погоді нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-европейский рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красітських ч. б) уділяє госясьть в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдовіднійш зарядження. Приноси дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних забезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресов. Митроп. і Пресов. Ев. Сгудимаріятам всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі зв'язи, збіже в зерні і соломі, сіно в етогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з двем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий	245.814	кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	» — »	
» спеціальна	1.684	» 80 »	
Фонд основний	72.000	» — »	
» емеритальний	18.166	» 60 »	

Тарифи «Дністера» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністера» приймає Банк красєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя. представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ в найкористнійших комбінаціях.

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністеръ» на 5 1/2% і 10% додатку на кошты адм.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрот в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилас: **КАВУ** по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ЕНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Ціні товари по умірених цінах. 78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецкого.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

о повіданє з льотерийних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На почтову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропігійській книгарні.

Хто хоче заробити **400** марок місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **V, 21,**
Annoncen Exped. **K. F. Wojtan** Leipzig-Lindenu.

Видає і відповідає за редакцію Стефан Кульчицкий.

З друкарні В. А. Шийковського.